

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

22 februari 2006

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Jos De Meyer, Karlos Callens, Jan Verfaillie, Mark Demesmaecker
en Ludo Sannen –**

houdende wijziging van het Jachtdecreet van 24 juli 1991

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In hoofdstuk VII van het Jachtdecreet is er een bepaling opgenomen om schadevergoeding te regelen bij wildschade. Het huidige artikel 25 van het Jachtdecreet geeft in dat geval de mogelijkheid om schadevergoeding te krijgen van de Vlaamse overheid, op voorwaarde dat de wildschade veroorzaakt is door wild waarop de jacht sinds meer dan vijf jaar niet meer is geopend of dat afkomstig is uit een reservaat waarin de jacht door de overheid volledig is verboden. Een proces-verbaal van plaatsbezoek waarin gesteld wordt dat er sprake is van een dergelijk schadegeval, geldt voor de schadelijder als titel om de vergoeding te verkrijgen. Artikel 25 heeft dus, in afwijking van het gemeen recht, een objectieve of foutloze aansprakelijkheidsgrond ingevoerd ten laste van de Vlaamse overheid.

Artikel 25 bepaalt evenwel niet dat het proces-verbaal van plaatsbezoek in het kader van een administratieve afhandeling van de schadeclaim wordt vastgesteld. Bovendien blijkt uit de wordingsgeschiedenis van artikel 25 dat de indieners van het voorstel van Jachtdecreet uitgegaan zijn van de premisse dat het plaatsbezoek en het daarvan op te maken proces-verbaal kaderen in een gerechtelijke procedure. Gelet op artikel 591, 13°, van het Gerechtelijk Wetboek, dat bepaalt dat de vrederechter kennis neemt van alle geschillen wegens schade, door mensen of dieren veroorzaakt, aan velden, vruchten en veldvruchten, ongeacht het bedrag van de vordering, wordt dan ook steeds aangenomen dat de schadelijder de zaak voor de vrederechter moet brengen. Deze laatste wordt hierbij verzocht om een plaatsbezoek te bevelen en zo nodig een deskundige aan te stellen.

Dit systeem blijkt te stroef te zijn. Het resultaat van het voorgaande is immers een erg tijdrovende procedure die bovendien voor beide procespartijen, de schadelijder en het Vlaamse Gewest, hoge kosten met zich meebrengt. Er wordt immers steeds een gerechtsdeskundige aangesteld en beide partijen dienen zich te laten vertegenwoordigen door een advocaat. Dat betekent voor de schadelijder een lange wachttijd van verschillende jaren, en bovendien ook gerechtskosten voor minimum 2.500 euro. Dergelijke gerechtskosten worden ten andere meestal niet gedekt door polissen voor rechtsbijstand. In de praktijk is het dan ook dikwijls de landbouwer die opdraait voor de vraatkosten, wat in strijd is met de bedoeling van het decreet.

Het voorliggende voorstel van decreet strekt dan ook tot vervanging van artikel 25 van het Jachtdecreet.

Het invoeren van een procedure voor administratieve afhandeling van de schadeclaims is bijgevolg wenselijk. Bij de invoering van een administratieve procedure moet erover gewaakt worden dat niet, zoals in het huidige artikel 25, wordt bepaald dat een proces-verbaal van plaatsbezoek dat vermeldt dat er sprake is van de hierboven bedoelde wildschade, als titel geldt om de vergoeding van deze schade uit het MINA-fonds te verkrijgen. Deze bepaling wordt overigens in de rechtspraak bekritiseerd. Het is immers duidelijk dat de deskundige in de overgrote meerderheid van de gevallen niet zo maar onmiddellijk ter plaatse het bedrag van de schade zal kunnen vaststellen. Bovendien begroten de deskundigen in sommige gevallen de gewasschade pas bij de oogst. De schade die aan sommige landbouwgewassen in een vroeg stadium van de teelt werd aangericht, kan namelijk nog aanzienlijk veranderen. Ook de vraag of aan de inhoudelijke voorwaarden van artikel 25 is voldaan, valt vaak nog niet te beantwoorden bij het plaatsbezoek.

Een administratieve procedure dient met dit alles rekening te houden. Ook moet deze procedure garanties bieden voor een correcte behandeling van de schadeclaim. Dat veronderstelt onder meer dat over deze claim een gemotiveerde beslissing genomen wordt, op basis van de inbreng of adviezen van technisch onderlegde ambtenaren, zowel wat betreft het vaststellen van de oorzaak van de schade, als wat betreft het ramen van de schade, en na kennis genomen te hebben van het standpunt van de schadelijder.

Naast het uitwerken van een regeling voor een administratieve afhandeling van de schadeclaims, voorziet dit voorstel in een belangrijke uitbreiding van de situaties waarin schadelijders recht hebben op een vergoeding uit het MINA-fonds. De bepalingen daaromtrent van het huidige artikel 25 zijn immers deels achterhaald. Zo is er thans slechts de mogelijkheid tot vergoeding van schade veroorzaakt door wild afkomstig uit een bos- of natuurreservaat waarin de jacht door de overheid volledig verboden is. Inmiddels zijn er echter ook andere om natuurbehoudsredenen afgebakende gebieden waarin de jacht op en bestrijding van bepaalde soorten verboden is of niet geopend werd. Indien dergelijk wild elders schade aanricht en gesteld dat de schade aldaar niet redelijkerwijze kon voorkomen worden, dan is het niet duidelijk waarom die schade niet voor vergoeding zou in

aanmerking komen, terwijl zij wel voor vergoeding in aanmerking komt in het geval dat het wild afkomstig is uit een bos- of natuurreservaat waarin de jacht volledig verboden is.

Ten slotte voorziet dit voorstel ook in een verduidelijking van de voorwaarden waaronder een vergoeding uit het MINA-fonds kan worden verkregen. De huidige bepalingen zijn voor te veel interpretatie vatbaar, minstens zijn zij niet expliciet.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel vervangt artikel 25 van het Jachtdecreet.

In de aanhef van §1 wordt thans expliciet bepaald, zoals dat reeds het geval is in artikel 24, dat de schade die voor vergoeding in aanmerking komt, de belangrijke wildschade is. Dat is alle schade behalve de normale. Ook in de context van het huidige artikel 25 wordt in de rechtspraak aangenomen dat de te vergoeden schade enkel de abnormale schade kan zijn.

Ook wordt nu, om redenen van rechtszekerheid, in de tekst van artikel 25 de voorwaarde opgenomen dat de schade in aanmerking komt voor vergoeding uit het MINA-fonds in die mate dat de schadelijder deze schade niet redelijkerwijze heeft kunnen voorkomen. Op de schadelijder rust inderdaad, zoals op elkeen, de verplichting om zich als een normaal voorzichtige en redelijke persoon te gedragen en bijgevolg de schade te voorkomen of te beperken, wanneer een normaal voorzichtige en redelijke persoon onder dezelfde feitelijke omstandigheden deze schade zou voorkomen of beperkt hebben. Rechtbanken hebben dit ook reeds in het kader van de toepassing van het huidige artikel 25 bevestigd.

Het voorgestelde nieuwe artikel doet, net zoals het huidige, in twee omstandigheden een recht op schadevergoeding ontstaan. Het betreft telkens een verruiming en verduidelijking van de omstandigheden bepaald in de huidige regeling.

De situatie omschreven in §1, 1°, vereist niet langer dat de jacht op het schadeveroorzakend wild sinds meer dan vijf jaar niet meer geopend is. Het volstaat nu dat de jacht op dat wild gedurende één jaar voorafgaand aan de schade niet werd geopend. Het lijkt immers weinig realistisch ervan uit te gaan dat belangrijke wildschade zich slechts zal voordoen in het geval de jacht op de soort in kwestie al meer dan vijf jaar niet meer is geopend. Een minimale termijn van één jaar is wel vereist, om misbruiken te voorkomen. Indien het immers zou volstaan dat de jacht op het schadeveroorzakend wild niet geopend was, zou een schadelijder immers kunnen voorhouden dat de schade zich net buiten het jachtseizoen, wanneer de jacht dus niet langer geopend is, heeft voorgedaan. Bovendien zou aldus de verantwoordelijkheid van de jachtrechthouder om wildschade te beperken, sterk uitgehold worden en ontstaat het risico dat deze verantwoordelijkheid doorgeschoven wordt naar het Vlaamse Gewest. Krachtens de voorgestelde regeling volstaat het dat de jacht niet geopend werd op de percelen waar de schade zich heeft voorgedaan. Nu is dat nog onduidelijk en zou men kunnen voorhouden dat niet aan de voorwaarden van artikel 25, eerste lid, is voldaan wanneer de jacht op dat wild in Vlaanderen was geopend, ook al werd daarop dan reeds meer dan vijf jaar een uitzondering gemaakt voor bepaalde gebieden en liggen de getroffen percelen in één van die gebieden. Wel is als logische voorwaarde toegevoegd dat niet alleen de jacht gedurende het voorbije jaar niet geopend mag zijn op het schadeveroorzakend wild, maar dat ook de bestrijding ervan gedurende dat jaar niet toegelaten was.

In §1, 2°, wordt de tweede situatie beschreven die aanleiding geeft tot schadevergoeding. Ook hier is er op twee punten een verruiming ten opzichte van de huidige regeling. Een eerste punt is dat ook die schade voor vergoeding in aanmerking komt, die veroorzaakt is door wild afkomstig uit een door de Vlaamse Regering om natuurbehoudsredenen afgebakend gebied waarin de jacht op dat wild niet was geopend. Analooq aan §1, 1°, is, om dezelfde redenen als hierboven vermeld, daar wel aan toegevoegd dat de jacht in dat gebied het gehele voorbije jaar niet geopend was en ook de bestrijding er niet werd toegelaten. Een voorbeeld van door de Vlaamse Regering om natuurbehoudsredenen afgebakende gebieden waarin de jacht op bepaald wild niet is geopend, zijn de zogenaamde vogelrijke gebieden bedoeld in de recente jachtopeningsbesluiten. Een tweede punt van verruiming is dat niet 'de jacht' volledig verboden moet zijn, maar enkel de jacht op en de bestrijding

van de wildsoort die de schade heeft veroorzaakt. Ten slotte kan, voor alle duidelijkheid, nog worden opgemerkt dat wanneer de schade veroorzaakt wordt op bijvoorbeeld een veld dat buiten een aangewezen of erkend natuurreservaat is gelegen, maar door wild dat afkomstig is uit dat reservaat, de schade in beginsel wel in aanmerking komt voor vergoeding op basis van artikel 25, §1, 2°, maar uiteraard niet wanneer zou blijken dat dat wild op het getroffen perceel zelf perfect kon bejaagd of bestreden worden. Immers, de algemene voorwaarde blijft dat de schade niet redelijkerwijze kon worden voorkomen.

In §2 is de vereiste om de aanvraag tijdig in te dienen, cruciaal. Na verloop van enige tijd zal immers niet meer achterhaald kunnen worden of aan de voorwaarden van §1, 1° of 2°, is voldaan. Door de Vlaamse Regering zal een ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos aangewezen moeten worden bij wie de aanvraag moet worden ingediend. Dat zou de woudmeester van de huidige afdeling Bos en Groen van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap kunnen zijn, meer bepaald de woudmeester van de buitendienst van de provincie waarin de schade zich heeft voorgedaan.

In §3 wordt bepaald dat de in §2 bedoelde ambtenaar pas een beslissing neemt over de aanvraag na een plaatsbezoek en na het inwinnen van advies van één of meerdere door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren. Een plaatsbezoek en het inwinnen van adviezen kaderen dus in het onderzoek van de aanvraag waarvan de nadere regels vast te stellen zijn door de Vlaamse Regering. Het ligt voor de hand dat daarbij bepaald zal worden dat het plaatsbezoek gebeurt in aanwezigheid van de schadelijder of diens gevolmachtigde. Ook zou bepaald kunnen worden dat het plaatsbezoek zo spoedig mogelijk en binnen een bepaalde periode na ontvangst van de aanvraag moet gebeuren, om het achterhalen van de oorzaak van de schade niet te bemoeilijken. Bij dat plaatsbezoek kan ook de aanwezigheid van bepaalde ambtenaren wenselijk zijn, meer bepaald van zij die een advies moeten uitbrengen. Betreft het land- of tuinbouwschade, dan lijkt het logisch dat bepaald wordt dat een ambtenaar van het beleidsdomein Landbouw ter zake een advies moet verstrekken, in het bijzonder wat betreft de raming van de schade. Ook de interventie van een ambtenaar van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, zijnde de samensmelting van het Instituut voor Bosbouw en Wildbeheer en het Instituut voor Natuurbehoud, lijkt wenselijk, alvast om na te gaan door welke wildsoort de schade werd

veroorzaakt. De Vlaamse Regering kan tevens bepalen hoe de schade moet worden geschat. Dat kan ook het vaststellen van forfaitaire regels voor het ramen van de schade inhouden.

Een termijn waarbinnen een beslissing moet getroffen worden over de aanvraag tot schadevergoeding, wordt niet bepaald in §3. Een termijn, zeker een relatief korte termijn, lijkt immers niet onmiddellijk vooropgesteld te kunnen worden. In heel wat gevallen van schade aan landbouwgewassen zal immers pas bij de oogst blijken wat de omvang van de schade is en zal het advies van de ter zake te raadplegen ambtenaar niet kort na het plaatsbezoek verkregen kunnen worden. Uiteraard dient de in §2 bedoelde ambtenaar steeds binnen een redelijke termijn, te beoordelen naargelang de specifieke omstandigheden van elke zaak, een beslissing te nemen. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van het advies door de door de Vlaamse Regering aan te wijzen ambtenaren.

In §4 en volgende wordt voorzien in een beroepsprocedure. Met de minister wordt de Vlaamse minister bevoegd voor het natuurbehoud bedoeld. Die heeft immers de jacht onder zijn bevoegdheid. De Vlaamse Regering dient de nadere regelen voor het beroep te bepalen. Daarbij kan bepaald worden dat de minister zich binnen een bepaalde, relatief korte termijn over het beroepsschrift moet uitspreken. Alle vaststellingen en benodigde onderzoeken van de schadeclaim zijn immers al gedaan.

Jos DE MEYER

Karlos CALLENS

Jan VERFAILLIE

Mark DEMESMAEKER

Ludo SANNEN

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Artikel 2

Artikel 25 van het Jachtdecreet van 24 juli 1991 wordt vervangen door wat volgt:

“Artikel 25

§1. De belangrijke wildschade wordt, in die mate dat de schade redelijkerwijze niet kon worden voorkomen, vergoed door het Fonds voor Preventie en Sanering inzake Leefmilieu en Natuur in elk van de volgende gevallen:

- 1° indien de schade veroorzaakt is door wild waarop de jacht het gehele voorbije jaar niet geopend was en waarvan ook de bestrijding niet werd toegelaten, telkens op de percelen waar de schade geleden is;
- 2° indien de schade veroorzaakt is door wild afkomstig uit een bos- of natuurreservaat of een door de Vlaamse Regering om natuurbehoudsredenen afgebakend gebied, waarin de jacht op dat wild het gehele voorbije jaar niet geopend was en ook de bestrijding van dat wild niet werd toegelaten.

§2. Om aanspraak te kunnen maken op de in §1 bedoelde vergoeding, dient de schadelijder tijdig een aanvraag in bij een door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaar van het Agentschap voor Natuur en Bos.

De Vlaamse Regering bepaalt de wijze waarop en de termijn waarbinnen de aanvraag moet worden ingediend en welke gegevens hij moet bevatten.

§3. De in §2 bedoelde ambtenaar neemt een beslissing over de aanvraag na een plaatsbezoek en het inwinnen van advies bij één of meerdere door de Vlaamse Regering aangewezen ambtenaren. Indien en in die mate dat de voorwaarden van §1 zijn vervuld en op voorwaarde dat de aanvraag tijdig werd ingediend, stelt deze beslissing het bedrag vast van de schade die op grond van §1 recht geeft op vergoeding.

De Vlaamse Regering stelt nadere regels vast voor het onderzoek van de aanvraag en kan bepalen hoe de schade geschat moet worden. Zij bepaalt de wijze

waarop en de personen aan wie de beslissing moet worden meegedeeld en welke vermeldingen de beslissing minstens moet bevatten.

§4. Tegen de in §3 bedoelde beslissing kan de aanvrager beroep indienen bij de minister.

De Vlaamse Regering regelt de nadere regelen voor het beroep.

§5. De in §3 bedoelde beslissing die een bedrag heeft vastgesteld van de schade die op grond van §1 recht geeft op vergoeding, en waartegen geen of niet tijdig een beroep werd ingediend, vormt de titel voor vergoeding door het Fonds.

Bij het tijdig indienen van beroep, vormt de ministeriële beslissing, voor zover zij een bedrag heeft vastgesteld van de schade die op grond van §1 recht geeft op vergoeding, de titel voor vergoeding door het Fonds.

§6. De Vlaamse Regering voorziet, wat betreft de in §3 bedoelde beslissing waartegen geen of niet tijdig beroep is ingediend, in een herzieningsprocedure, ter verbetering van materiële vergissingen in die beslissing, en ter vernietiging van die beslissing indien er bedrog werd gepleegd of de beslissing genomen werd op basis van valse of klaarblijkelijk onjuiste stukken of verklaringen. In het geval van vernietiging wordt bij dezelfde beslissing opnieuw uitspraak gedaan over de grond van de zaak.

De beslissing inzake vernietiging of verbetering is vatbaar voor hetzelfde beroep als de vernietigde of verbeterde beslissing en vormt de titel voor vergoeding door het Fonds of geeft aanleiding tot terugbetaling van de ten onrechte ontvangen sommen, zodra zij niet meer vatbaar is voor dat beroep of na de beëindiging van het beroep.”.

Artikel 3

De Vlaamse Regering bepaalt de datum van inwerkingtreding van dit decreet.

Jos DE MEYER

Karlos CALLENS

Jan VERFAILLIE

Mark DEMESMAEKER

Ludo SANNEN